Jeugdgezondheid in Zuid-Limburg: een belangrijke investering voor de toekomst

Het bestuurlijke kader voor toekomstige dienstverlening van JGZ Zuid-Limburg

Heerlen, 8 september 2020

Versie 2.0

Inhoud

Inleiding 3
1. De Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg van de toekomst 4
1.1. Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg 4
1.2. Bouwen aan de nieuwe organisatie JGZ Zuid-Limburg 4
1.3. Bouwen aan de JGZ van de toekomst 4
2. Uitgangspunten 6
2.1. Gemeenten nemen regie in jeugdbeleid 6
2.2. Bestuurlijke opdracht voor Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg 6
2.3. Trendbreuk 7
2.4. Dialoog met de gemeenten 9
2.5. Opbrengsten ambtelijke dialoog: kader voor de nieuwe dienstverlening 10
3. Van uitgangspunten naar dienstverlening 17
3.1. Realiseren van de noodzakelijke ambitie 17
3.2. Bewaking en begrenzing van verantwoordelijkheden 17
3.3. Efficiencyvoordelen bij JGZ 18
3.4. Investeren in een effectievere JGZ 18
4. Blauwdruk van de JGZ voor de toekomst 21
4.1. Speerpunten voor een toekomstbestendige JGZ 21
4.2. Speerpunten voor een integrale begroting 23
5. Conclusie 24

Inleiding

In de stuurgroep JGZ is afgesproken dat in het najaar van 2020 een bestuurlijk gesprek plaatsvindt over de huidige en toekomstige dienstverlening van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) Zuid-Limburg. De toekomstige dienstverlening is de basis voor de begroting 2022 en de (nieuwe) verdeelsystematiek. De nieuwe begroting van de JGZ Zuid-Limburg vanaf 2022 moet gezien worden in een brede context.
Er is sprake geweest van een lang bestuurlijk proces om te komen tot één JGZ-organisatie vanuit zowel inhoudelijke als financiële argumenten. De behoefte aan meer gemeentelijke sturing op zorg(kosten) voor jeugd en kwaliteit van dienstverlening, het streven naar efficiencyvoordelen en het vergroten van de effectiviteit van de JGZ waren en zijn daarbij belangrijke drijfveren. Overigens is het ook van belang te weten dat binnen de JGZ in de afgelopen jaren fors bezuinigd is, terwijl de maatschappelijke opgave en de vraag naar inzet en expertise van de JGZ steeds groter werd.

Deze groeiende maatschappelijke opgave staat centraal in het nieuwe regionale gezondheidsbeleid, waarin de ambitie wordt verwoord om een trendbreuk te realiseren. De ambitie en de urgentie voor het terugdringen van de hoge kosten voor jeugdhulp vragen niet alleen om een transformatie van de jeugdgezondheidszorg, maar om een transformatie van het totale domein van de jeugd. De gemeenten kennen de JGZ hierin een centrale rol toe. De JGZ wordt in nagenoeg alle plannen en ontwikkelingen rondom de Trendbreuk genoemd als essentiële partner, hetgeen vraagt om een andere inzet van de JGZ.

Willen we naar een effectieve bijdrage van de JGZ aan de zo gewenste trendbreuk dan is er een noodzaak om het dienstverleningspakket aan te passen en kritisch te kijken naar enerzijds mogelijkheden tot meer efficiencyvoordelen, o.a. door meer rolzuiverheid, maar anderzijds werk te maken van de transformatieopgave voor het domein van jeugd, inclusief de (her)verdeling van de bijbehorende middelen.

Dit bestuurlijk document biedt inzicht in reeds geformuleerde uitgangspunten en resultaten van de uitvoerige ambtelijke dialoog met de gemeenten en vormt daarmee het basisdocument voor de bestuurlijke dialoog over de toekomstige rol en dienstverlening en bijbehorende financiering van de JGZ Zuid-Limburg.

1. De Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg van de toekomst

1.1. Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) Zuid-Limburg is uitvoerder van het wettelijk basispakket en hanteert daarbij geldende professionele richtlijnen en standaarden. De JGZ is vanuit die wettelijke taak enerzijds uitvoerder van het basispakket en de (landelijke) preventie agenda van de JGZ en anderzijds de kennispartner voor beleidsadvisering aan gemeenten, gebaseerd op de aanwezige data. Deze wettelijke taak als uitvoerder en adviseur wordt door de JGZ Zuid-Limburg zowel lokaal als regionaal opgepakt.
In de bestuurlijke opdracht die de gemeenten in 2019 aan de nieuwe organisatie JGZ Zuid-Limburg hebben meegegeven wordt een extra rol toegevoegd, namelijk die van verbinder van het medisch en sociaal domein. In deze notitie gaan we nader in op de vertaling van die rollen naar de dagelijkse praktijk, de noodzakelijke veranderingen voor de toekomst en de randvoorwaarden die daarvoor nodig zijn.

1.2. Bouwen aan de nieuwe organisatie JGZ Zuid-Limburg

De nieuwe organisatie voor jeugdgezondheidzorg (JGZ) in Zuid-Limburg is inmiddels ruim een half jaar oud. We kunnen terugkijken op een goed verlopen traject van samenvoeging. De eerste maanden van de nieuwe organisatie waren, mede door het coronavirus, bijzonder en stelden de jonggeboren organisatie direct op de proef. En die proef heeft de JGZ goed doorstaan, zoals blijkt uit de halfjaarrapportage. Hoewel de formatie onder druk stond, de werkdruk hoog was en de coronamaatregelen dwongen tot een andere werkwijze en een aangepaste planning van de doorontwikkeling van de nieuwe organisatie, was de JGZ toch in staat een groot deel van het werk live en digitaal te continueren, te bouwen aan de nieuwe organisatie én in de eerste periode van de crisis de noodzakelijke inzet te leveren t.b.v. de aanpak van corona. Een prestatie die vertrouwen geeft voor de toekomst.

1.3. Bouwen aan de JGZ van de toekomst

De stuurgroep JGZ heeft de JGZ-organisatie de opdracht gegeven om te komen tot een gedeeld beeld, om vanuit de huidige dienstverlening te komen tot de toekomstige rol van JGZ. De JGZ staat klaar om als centrale plek elk kind in Zuid-Limburg in beeld te hebben tot aan volwassenheid. Daarbij richt de JGZ zich niet alleen op het opgroeiende kind, maar uitdrukkelijk ook op het gezin en de omgeving waarin dit opgroeit.
Om te komen tot een toekomstbestendige JGZ dienen we kritisch te kijken naar de ontwikkelingen op sociaal-maatschappelijk en medisch gebied, in beeld te brengen wat dit vraagt van de JGZ in de komende jaren en dit te vertalen naar een nieuw dienstverleningspakket.

In een constructieve dialoog met beleidsambtenaren, JGZ professionals, inhoudsdeskundigen en ervaringsdeskundigen werd toegewerkt naar een kader voor die toekomstige dienstverlening. De huidige praktijk, de gemeentelijke wensen voor de toekomst, de samenhang met de beleidsdomeinen van jeugd en onderwijs; overal was aandacht voor. Ook de wetenschappelijke inzichten kwamen aan bod alsook relevante onderzoeken en inzichten met betrekking tot verwachtingen van cliënten en de financiële meerwaarde van investeren in preventie. Deze resultaten vormen, samen met eerder geformuleerde ambities en uitgangspunten het kader voor de toekomstige JGZ in Zuid-Limburg.

"Gemeenten gaan de JGZ stevig inzetten om zorg en ondersteuning rondom het kind echt anders te organiseren. De JGZ is de organisatie van alle gemeenten die alle kinderen in alle levensfasen ziet. Daarmee kunnen we een belangrijke bijdrage aan de trendbreuk leveren. De basis hiertoe is verankerd in "Zuid Springt Eruit" en nu verankeren we deze visie in de praktijk: we bouwen gezamenlijk verder aan de JGZ als dé preventieorganisatie in onze regio waardoor zware jeugdhulp op termijn zal afnemen."

Leon Geilen n.a.v. presentatie in stuurgroep

2. Uitgangspunten

2.1. Gemeenten nemen regie in jeugdbeleid

Er is al veel over gezegd en geschreven: gemeenten koersen op een trendbreuk en zien voor de JGZ in een centrale rol hierin weggelegd. De samenvoeging van de JGZ-organisaties in Zuid-Limburg en de keuze om de nieuwe organisatie onder te brengen bij de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid Limburg geeft gemeenten de mogelijkheid beter dan ooit te kunnen sturen op de gezondheidssituatie in de regio. Immers, de JGZ dat zijn de gemeenten zelf: het is de eigen gemeentelijke dienst. De totstandkoming van de nieuwe JGZ organisatie in Zuid-Limburg is daarmee een belangrijke eerste stap in de transformatie van het totale domein van jeugd.

In het traject om te komen tot een nieuw dienstverleningspakket voor de JGZ hebben de gemeenten de JGZ gevraagd om de JGZ te transformeren en dit te doen in de brede context van het jeugddomein en – samen met gemeenten – regie te pakken om deze transformatie in te vullen. Een opgave waarin gemeenten van zichzelf én van de JGZ vragen om over grenzen heen te kijken, zowel voor wat betreft inhoud, samenwerkingsstructuren als financieringsvraagstukken. Gemeenten dagen de JGZ uit om initiatief te nemen in deze opgave die vraagt om een duidelijke visie en een zorgvuldig proces met betrokken partijen.

2.2. Bestuurlijke opdracht voor Jeugdgezondheidszorg Zuid-Limburg

Met het samenvoegen van de voormalige 4 JGZ organisaties in de regio werd ook de bestuurlijke opdracht aan de JGZ[1] bepaald. De JGZ is en blijft uitvoerder van het wettelijk basispakket jeugdgezondheidszorg en hanteert daarbij de geldende professionele richtlijnen en standaarden. Daarbij is via de bestuurlijke opdracht expliciet de opdracht gegeven om de rol te nemen van:

- **adviseur** waarbij de JGZ beleidsrelevante informatie aan gemeenten levert als bouwstenen voor het gemeentelijke jeugdbeleid;
- **verbinder** tussen het medisch en het sociaal domein. Betrokken partners in het medisch domein en in het sociaal domein zetten zich vanuit hun eigen verantwoordelijkheid in om kinderen en de gezinnen waar ze in opgroeien een zo kansrijk mogelijke start te bieden. Maar ze ervaren dat de onderlinge samenwerking beter kan en moet. De Jeugdgezondheidszorg is bij uitstek de partner die een brug kan slaan tussen deze twee domeinen.
- **uitvoerder** van de landelijke preventie agenda en spil in de activiteiten voor het realiseren van de trendbreuk. Zoals ook beschreven in het regionale

[1] Bestuurlijke opdracht JGZ van Stuurgroep JGZ d.d. 3 juli 2019

gezondheidsbeleid investeert de JGZ in een gezonde start van elk kind in de regio, met als uitgangspunt: gezond en veilig opgroeien, talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving.

Ook nu vervult de JGZ deze rollen; dit vanuit het principe gelijkblijvende taken tegen een gelijkblijvend budget (zoals dit bij de totstandkoming van de JGZ in Zuid-Limburg is bepaald).

De stuurgroep JGZ en de ambtelijke werkgroep volgen de voortgang van de uitvoering en ontwikkelingen van de JGZ per kwartaal. Het jaar 2020 is daarmee een jaar waarin veel goed werk is en wordt verricht, maar tegelijkertijd een overgangsperiode. De gemeenten hebben een traject ingezet om via een bestuurlijke dialoog en vanuit partnership tussen de Zuid-Limburgse gemeenten en haar JGZ samen de koers te bepalen, zodat de JGZ in de komende jaren kan bijdragen aan de ambities zoals deze door gemeenten zijn bepaald.

De Jeugdgezondheidszorg in Nederland is expert op het gebied van gezonde ontwikkeling van kinderen en weet vanuit brede kennis (fysiek/psychosociaal/cognitief) wat bij een normale ontwikkeling hoort. De JGZ kan daardoor ook vroeg signaleren en bijsturen als bij een kind een gezonde ontwikkeling uitblijft.
Het feit dat de JGZ, naast een brede kennis van gezonde ontwikkeling, ook álle kinderen ziet, biedt kansen de ondersteuning en zorg aan jeugd effectiever in te zetten.
JGZ legt bovendien verbinding tussen de verschillende leefdomeinen en netwerkpartners zodat ieder kind tijdig gepaste hulp of zorg krijgt, als dat nodig is. Dat is preventie in zijn zuiverste vorm en voorkomt inzet van zwaardere zorg of medicalisering.

2.3. Trendbreuk

In 2019 hebben de gemeenten in Zuid-Limburg de basis gelegd voor een nieuwe aanpak voor gezondheid. Het document 'Zuid springt eruit: Zuid Limburg zet nieuwe trend in gezondheid' biedt het perspectief voor een nieuwe trend in gezondheid. Want Zuid-Limburg staat voor een enorme opgave om de achterstanden op het gebied van gezondheid en participatie in te lopen. Een opgave die, zo wordt in de nota gezondheidsbeleid beschreven, vraagt om meer durf en een aanpak die nog ambitieuzer is dan tot nu toe het geval was. Om de trend te kunnen breken, is het nodig de bakens echt te verzetten.

Het is de Zuid-Limburgse ambitie om in 2030 een kwart van de Zuid-Limburgse achterstanden ten opzichte van het landelijk gemiddelde te hebben ingelopen en zo te werken aan gezonde en kansrijke generaties. In de aanpak staat daarbij de focus op de jeugd

centraal. Uitgangspunt is, zo preventief als mogelijk, te werken aan het versterken van het veilig, gezond en kansrijk opgroeien van onze kinderen in vijf opeenvolgende levensfasen.

Onze gezamenlijke ambitie is om in 2030 de achterstand van Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland met 25 procent in te hebben gelopen. Daarbij leggen wij de focus nu op de periode van -1 jaar tot en met 18+ (jongvolwassenen). Zodat Zuid-Limburgse kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien!

Niet toevallig was 2019 ook het jaar waarin de Zuid-Limburgse gemeenten unaniem besloten om in Zuid-Limburg te kiezen voor één organisatie voor jeugdgezondheidszorg. Gedreven vanuit de ambitie om de groep gezonde kinderen in Zuid-Limburg te vergroten en zo bij te dragen aan de trendbreuk. Gemeenten zien de nieuwe organisatie voor jeugdgezondheidszorg in Zuid-Limburg als belangrijke partner in de realisatie van de trendbreuk. Zo vroeg mogelijk investeren in veilig en gezond opvoeden en opgroeien zal wezenlijk bijdragen aan het verkleinen van de achterstanden op het gebied van gezondheid en participatie in de verdere levensloop. Met een vroege start, al voor de conceptie, is de grootste gezondheidswinst te halen. Door te werken aan een gezonde jeugd creëren we een nieuwe gezonde generatie.

"Dankzij de vorming van één JGZ voor de regio, kan het partnerschap met de gemeenten veel beter worden vormgegeven en wordt het mogelijk om in overleg te sturen op de Trendbreuk."

Citaat uit: 'Zuid springt eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid'

De gemeenten in Zuid-Limburg hebben met het vaststellen van het gezondheidsbeleid en de totstandkoming van één organisatie voor jeugdgezondheidzorg daadkracht en lef getoond en een belangrijke basis gecreëerd voor de komende decennia. Nu staan we op het moment om daadwerkelijk structureel zaken te gaan veranderen: dit is hét moment om te bepalen hoe stevig de aanpak in de praktijk vorm en inhoud krijgt en om te sturen op een efficiënte en betekenisvolle bijdrage van één van de belangrijkste partners in de

aanpak van de Trendbreuk: hoe ziet de dienstverlening van de JGZ er in de komende jaren uit?

2.4. Dialoog met de gemeenten

Door middel van werksessies heeft een uitvoerige ambtelijke dialoog plaatsgevonden. De opdracht van deze dialoog was te komen tot een nieuw dienstverleningspakket JGZ. Deze dialoog vond plaats op basis van 5 gespreksthema's die in afzonderlijke sessies uitgebreid aan bod zijn gekomen. De thema's vormen dus het denkkader voor de inrichting van de toekomstige JGZ en zijn daarmee als het ware de bril met 5 focale punten waardoor we naar de toekomst van de JGZ kijken.

Sessie 1: Behoud van het goede

Samen verkennen we de JGZ: het vak dat in Nederland al meer dan 100 jaar bestaat en haar waarde ruimschoots heeft bewezen. Het vak JGZ past zich steeds aan de actuele maatschappelijke ontwikkelingen aan en werkt met een doorontwikkelde set van methodieken en instrumenten waarvan de waarde wetenschappelijk én in de praktijk is aangetoond.

In het landelijk basispakket JGZ staat welke activiteiten de JGZ aan elk kind in Nederland moet aanbieden. De kerntaken van JGZ – screenen, signaleren en monitoren– zijn de basis voor een goede preventieve gezondheidszorg voor de kinderen in onze regio en daarmee voor een goede JGZ in de komende jaren. Welke activiteiten worden vanuit het basispakket JGZ aan alle kinderen aangeboden?

Sessie 2: Bereik en alle kinderen in beeld

Om daadwerkelijk een basis te bieden aan alle kinderen in Zuid-Limburg is het een voorwaarde, dat de JGZ alle kinderen in beeld heeft en ze daadwerkelijk bereikt. Het bereik van JGZ is groot, maar er zijn nog altijd kinderen / gezinnen die door de JGZ niet bereikt worden. Welke alternatieve werkwijzen kunnen hierin een verbetering aanbrengen?

Sessie 3: Kind in interactie met opvoedingscontext en opvoedingsrelaties

Kinderen zijn niet alleen op de wereld; zij maken deel uit van een sociale context: het gezin, een familie, een groep (bijv. op school), de wijk en de samenleving. Voor een gezonde groei en ontwikkeling is het van cruciaal belang om het kind in zijn opvoedings-context en -relaties als uitgangspunt te stellen, niet alleen op jonge leeftijd maar in de totale ontwikkeling. Hoe kan de nieuwe JGZ hier effectief op inspelen? Welke initiatieven op dit gebied bestaan al en welke vragen om doorontwikkeling?

Sessie 4: Van advies naar gedragsverandering

Het uitgangspunt is dat er een verbinding moet ontstaan tussen de adviezen in de JGZ-praktijk en het gezondheidsgedrag van gezinnen. De JGZ wil meer naast het gezin staan, als coach, om ze te begeleiden naar gezond(er) gedrag.

Hoe kan de JGZ effectiever zijn bij dit helpen aanleren van gezondheidsvaardigheden en hoe werkt zij hierbij nauw samen met voorzieningen in de verschillende gemeenten?

Sessie 5: Een heldere plek in de keten & voorkomen van oneigenlijk werk

Een goede analyse van de keten, een gesprek over de gewenste rol van JGZ hierin en de best practices / knelpunten op dit moment bieden waardevolle input voor toekomstige keuzes. Het is van belang de aansluiting tussen JGZ en andere partners zorgvuldig te bekijken: waar is de JGZ van, waar liggen haar grenzen en hoe maken we met onze netwerkpartners een sluitende keten en netwerk rondom onze gezinnen?

2.5. Opbrengsten ambtelijke dialoog: kader voor de nieuwe dienstverlening

De opbrengsten van de ambtelijke dialoog zijn samengevat in een bestuurlijk kader en gepresenteerd in de vergadering van de stuurgroep JGZ op 24 juni jl. en de vergadering van het Algemeen Bestuur op 3 juli jl. Een belangrijke conclusie uit alle sessies is dat efficiënt niet altijd effectief is. Dit blijft een belangrijk onderwerp van gesprek tussen gemeenten en JGZ: hoe gaan we samen werken aan voldoende effectiviteit? De opgave is om meer recht te doen aan die kinderen en gezinnen die de JGZ het hardst nodig hebben. Zo dragen we bij aan de trendbreuk. De opbrengsten worden hieronder kort toegelicht.

1. Investeer in een langjarige vertrouwensrelatie met het gezin

JGZ gaat vanaf de zwangerschap een relatie aan van ca. 20 jaar met elk gezin in Zuid-Limburg. Het opbouwen van een goed wederzijds vertrouwen is daarbij van belang. Door vanaf het begin de relatie tussen (aanstaande) ouders en kind centraal te stellen en met het goede gesprek deze relaties te stimuleren, wordt de inzet van JGZ bovendien veel effectiever. Het is daarom essentieel om in de spreekkamer de ruimte te hebben om oprecht te vragen ‘hoe gaat het met jou en je gezin’, waarbij je samen een goede inventarisatie van de situatie maakt. Het gedachtegoed van Positieve gezondheid vormt hierbij een belangrijke basis. De handvaten voor het voeren van het goede gesprek helpen om die inventarisatie te doen en het gezin in zijn kracht te zetten. JGZ ondersteunt en begeleidt het gezin vervolgens daar waar nodig gedurende de gehele levensloop van een kind.

"In mijn werk zie ik hoe belangrijk het is om zo vroeg mogelijk 'achter de voordeur te komen' en intensiever samen te werken met partners zoals verloskundigen, zodat er al vanaf de zwangerschap integraal en met gezamenlijke contactmomenten wordt gewerkt. Dit is zeker belangrijk bij mensen met een lage SES en nieuwkomers omdat deze gezinnen niet altijd zelf de weg weten te vinden."

Jolanda Micic
Beleidsambtenaar gemeente Vaals

Tegelijkertijd is zichtbaar dat het contact met de gezinnen na de eerste 4 levensjaren van een kind vervaagt. Er is een duidelijke behoefte aan continuïteit van dit contact, ook na deze eerste 4 jaar. Het is van belang er telkens vroeg bij te zijn en samen met het gezin te blijven optrekken. Nu komt de JGZ in de leeftijdscategorie na 4 jaar vaak pas laat in beeld bij risico's die in de schoolleeftijd van kinderen ontstaan.

"Van oudsher betekende de 'knip' bij 4 jaar dat we kinderen vanaf de basisschoolleeftijd nog maar beperkt zien. Dan zijn we ook als JGZ vaak weer te laat. Zo zien we dat pubers zoveel stress hebben, dat het richting burn-out gaat. Onze levensloop benadering kan hier een oplossing zijn, want dan kunnen we kinderen ook op de basisschool beter volgen"

Hananja Boonen
Jeugdarts

2. Wees ruim aanwezig op vindplaatsen, laagdrempelig, zowel fysiek als digitaal

Om goed zicht te houden op de gezondheid en ontwikkeling van kinderen in Zuid-Limburg is het belangrijk om meer fysiek vindbaar en benaderbaar te zijn op plekken waar ouders en kinderen/jongeren zich al bevinden. Kwamen ouders in het verleden vooral naar de JGZ, nu kunnen we de omslag maken en komt de JGZ ook naar het gezin. Ook gemeenten spreken de behoefte uit voor de fysieke aanwezigheid van de JGZ op alle (voor-)scholen, inclusief het MBO en het HBO en te zorgen voor laagdrempelig contact. Het ligt voor de hand om hiervoor aan te sluiten bij (bestaande) ontmoetingsplekken en voorzieningen in de wijk. Aansluiten bij huisartsen is een mogelijkheid die in enkele gemeenten ook reeds

verkend is. De relatie tussen huisarts, praktijkondersteuner en JGZ kan concreet versterkt worden door bijvoorbeeld gebruik te maken van gezamenlijke locaties.

"De beslissing uit het verleden om M@ZL niet op het MBO in te zetten moet zo snel mogelijk hersteld worden: we moeten juist daar inzetten waar de problemen en risico's het grootst zijn! […] Dit zijn de ouders van de volgende generatie."

Gerdie Haasen,
Beleidsambtenaar gemeente Maastricht

"Denk niet alleen na wat je doet, maar ook waar je je dienstverlening aanbiedt! Voor ouders is het soms makkelijker om gebruik te maken van de faciliteiten in scholen: JGZ kan dan op school aanwezig zijn."

Alex Schiffelers
Wethouder gemeente Landgraaf, lid stuurgroep JGZ

In de dialoog stonden we uitdrukkelijk stil bij het gezin van de toekomst, oftewel de generatie Z. Deze generatie kan zich geen leven zonder internet voorstellen, consumeert bewust en wil met een organisatie in zee als deze interessant genoeg is. Tegelijkertijd is het belangrijk om te beseffen dat de wereld voor de huidige generatie ook nu al veel sneller groter wordt dan jaren geleden, mede door social media en influencers.
De ontwikkelingen in de digitale wereld vragen van de JGZ om hierop mee te bewegen. Een digitale ontwikkeling van de JGZ is essentieel om meer zichtbaar en bereikbaar te zijn voor gezinnen, maar ook voor ketenpartners. Chats, social media, vlogs en aanwezig zijn op relevante platforms zijn hiervan voorbeelden. Door de mogelijkheden van Mijn Kinddossier te vergroten met bijvoorbeeld een chatfunctie en de mogelijkheid om zelf online een afspraak te maken, kan hierin een goede bijdrage leveren. Uiteraard blijft een goede telefonische bereikbaarheid ook van belang. Zo zullen ouders, maar ook jongeren altijd behoefte blijven hebben om specifieke thema's in een fysiek contact te bespreken.

"Denk ook aan een ondersteunend, digitaal programma voor vaders."

Jacqueline van der Zwaard
Beleidsambtenaar gemeente Beekdaelen

3. Benut de expertise op gebied van gezonde ontwikkeling en triage

De JGZ ziet alle kinderen gedurende de periode van 0 tot 18 jaar. JGZ heeft daarmee een belangrijke positie, van waaruit ze de gezondheidssituatie van de jeugd van Zuid-Limburg in kaart kan brengen. JGZ is een gelijkwaardige en neutrale partner voor gezinnen zonder eigen belang. Tevens heeft de JGZ een hoogwaardige expertise: zij is expert van een gezonde ontwikkeling van kinderen op zowel lichamelijk, psychosociaal als cognitief gebied. Vanuit die kennis kan ze gezinnen volgen in hun levensloop en, daar waar nodig, zorgen voor een goede triage: welke ontwikkelingen zijn normaal en waar is er een daadwerkelijke zorgbehoefte? Dan kan de JGZ vervolgens contact leggen met collega's in het netwerk, waardoor de JGZ ook moet kunnen loslaten en niet met onnodige zorgverlening bezig is.

"Ik heb me altijd verbaasd over de grote omvang van zwaardere jeugdhulp in ons land, maar het geringe effect dat deze hulpverlening uiteindelijk heeft. […] Het groeiend jeugdzorggebruik in ons land kan worden aangepakt als we teruggaan naar de kern en problemen bij de oorzaak aanpakken."

Paulien Kuijpers
Hechtingspsycholoog

4. Investeer in deskundigheidsbevordering van JGZ professionals

Lange tijd is de JGZ vooral zo efficiënt mogelijk bezig geweest met haar opdracht om alle kinderen te zien. Gemeentelijke sturing vond vooral plaats op productie aantallen. Dit noodzaakte de voormalige JGZ organisaties tot een sturing op kwantiteit. De praktijk in de spreekkamer lijkt daardoor nu vaak op een 'minutenwals', waarbij er onvoldoende ruimte overblijft om naast de verplichte onderzoeken het goede gesprek aan te gaan over wat er echt toe doet voor het gezin. Dit met een hoge werkdruk en minder tijd voor de organisaties om mee te gaan met (maatschappelijke) ontwikkelingen als gevolg.

"Consulten van 20 minuten per keer zijn vaak veel te kort om alle aspecten, van hechting tot vaccinaties, aan bod te laten komen"

Veronique Wassenberg
Jeugdverpleegkundige JGZ Zuid-Limburg

Tijd en regelruimte voor de professional en het hebben van goede gespreksvaardigheden zijn van groot belang om het goede gesprek te kunnen voeren met de kinderen / jongeren en hun ouders en de zorg op maat te bespreken. Dit vraagt onder andere om aandacht voor sensitiviteit voor wat de cliënt nodig heeft en een gelijkwaardige relatie als basis voor het goede gesprek. Maar ook aandacht voor een andere rol in het netwerk en een doorontwikkeling in de rol als adviseur voor de gemeenten over wat er in hun gemeenten speelt en welk beleid daarin passend zou zijn. Het vraagt om een investering in de JGZ-professionals om hen te begeleiden in deze veranderende rol.

5. Creëer een flexibel basispakket, met verschillende paden

Bij gezinnen is steeds meer behoefte aan differentiatie zodat we beter kunnen aansluiten bij de persoonlijke behoefte van kinderen, jongeren en hun ouders.
De JGZ van de toekomst biedt haar cliënten daarom verschillende mogelijkheden aan om de begeleiding van de ontwikkeling van het kind vorm te geven: de één wat meer, de ander wat minder, de één vooral digitaal, de ander vooral middels persoonlijk contact, de één individueel, de ander in groepsverband, fysiek in een eigen locatie, of in een externe laagdrempelige locatie zoals een school of een wijkgebouw. De flexibiliteit zit hem dan zowel in het kiezen voor verschillende paden, maar ook het tussentijds kunnen aanpassen van een pad, passend bij de behoefte van bepaalde cruciale momenten of levensfase in de levensloop van het gezin.

"Het principe van 'one size fits all' past al lang niet meer. Ieder kind is uniek; geen gezin is hetzelfde. Het vraagt om flexibiliteit en maatwerk in het gesprek met ouders en jongeren, om in te spelen op de persoonlijke behoefte."

Vivian Haine
Afdelingshoofd JGZ Zuid-Limburg

6. Werk nauw samen met je doelgroep en je netwerkpartners

Naast een vertrouwde basis voor ouders, jeugdigen en gezinnen is het ook van belang om hernieuwd te kijken naar de positie van JGZ in het netwerk en de samenwerking met de netwerkpartners; hierbij is een verheldering en vereenvoudiging van al deze samenwerkingsverbanden belangrijk en moet JGZ verder investeren in de verbinding tussen JGZ en de toegangsteams van de gemeenten. Ook het onderwijs vormt een belangrijke netwerkpartner voor de JGZ.

"Als verwijzer ontvang ik vaak geen terugkoppeling van samenwerkingspartners. […] Ik loop in casussen vaak tegen onduidelijkheden over casusregie en gebrek aan afstemming aan."

Nicky Platte
Jeugdarts JGZ Zuid-Limburg

Nauw samenwerken vraagt ook om het zorgvuldig begrenzen van taken en verantwoordelijkheden en het organiseren van verwachtingenmanagement. Een goede relatie tussen JGZ en netwerkpartners kan helpen inzicht te krijgen in (on)mogelijkheden van ieders aanbod, wachtlijsten en knelpunten en komt daarmee de tijdige hulp en zorg voor kind en gezin ten goede.

We zien dat JGZ-professionals soms veel tijd kwijt zijn aan ingewikkelde casuïstiek die eigenlijk niet hoort bij de kerntaak van JGZ. In de praktijk is zichtbaar dat JGZ-professionals 'opschuiven richting zorgverlening' in de keten, door werk dat op andere plekken niet ingevuld kan worden. Bijvoorbeeld doordat er een wachtlijst is voor zorg en de JGZ gedurende de wachttijd blijft monitoren (de JGZ professionals mag in dat geval de casus niet loslaten), of omdat de JGZ gevraagd wordt een extra taak te verrichten omdat 'niemand anders tijd heeft'. Dit is niet alleen een probleem voor de JGZ, maar komt ook de juiste zorg voor kind en gezin niet ten goede.

"Ter illustratie: van deze [casus van] 30 uren had de JGZ ca. 60 kinderen een 15/16-jarigen consult kunnen aanbieden. Hierdoor schuift de JGZ in de keten op van preventie naar (crisis)behandeling."

Nicky Platte
Jeugdarts JGZ Zuid-Limburg

7. Zorg voor een ontwikkelagenda, passend bij de grote veranderopgave

De bovenstaande zes aandachtspunten bieden belangrijke input voor de ontwikkelagenda voor de komende jaren. Het toewerken naar een nieuwe, gedifferentieerde dienstverlening die in staat is om mee te bewegen in de ontwikkelingen in mens en maatschappij staat hierin centraal. Een dienstverlening die uitgaat van de behoeften van kinderen en ouders en vertrekt vanuit de plannen die ouders voor hun kinderen koesteren. We nemen hierbij afscheid van de tijd dat JGZ (teveel) vertrekt vanuit gesignaleerde risico's en kwetsbaarheden. We sluiten aan bij het gedachtegoed van Positieve Gezondheid hetgeen betekent dat we vooral kijken naar wat goed gaat in het gezin. We kijken naast de medische blik ook naar kwaliteit van leven, maatschappelijke participatie en dagelijks functioneren. Hierbij hoort een dialoog tussen gemeenten en JGZ gebaseerd op effectiviteit, vertrouwen in en regelruimte voor de JGZ-professional en de meerwaarde voor zowel het individuele gezin als het collectief van alle gezinnen in Zuid-Limburg. Want ouders blijven primair verantwoordelijk voor hun kinderen, JGZ levert steun in die gevallen waarin dat noodzakelijk is voor het gezond en veilig opgroeien van kinderen.

"Als Zuid-Limburg willen niet alleen volgen op ontwikkelingen elders, maar ook zelf de benodigde stappen richting een trendbreuk zetten en voorop lopen. […] Het aansluiten op de belevingswereld van ouders is echt cruciaal om een vertrouwde gesprekspartner te kunnen zijn. […] De JGZ heeft daarom behoefte aan een goede communicatie- en marketingstrategie.

Eline Verstegen
Beleidsambtenaar gemeente Heerlen

3. Van uitgangspunten naar dienstverlening

3.1. Realiseren van de noodzakelijke ambitie

Een JGZ met goede vertrouwensrelaties met kinderen en gezinnen en die haar inzet en tijd laat aansluiten op de behoeften van die gezinnen is essentieel in de opgave die Zuid-Limburg heeft. Door die vertrouwensrelatie heeft de JGZ (risico's op) problemen vroegtijdig in beeld en kan ze snel schakelen met haar netwerkpartners, als dat nodig is. Dat vraagt uiteraard om deskundige professionals, die meer nog dan nu het geval is een waardevolle relatie kunnen aangaan met hun gezinnen, verder mee kunnen groeien met de ontwikkelingen in de maatschappij en goed kunnen samenwerken met netwerkpartners.
De vraag is hoe we van deze noodzakelijke ambitie werkelijkheid maken. Zeker in deze tijd van financiële krapte bij gemeenten vraagt dit om eigenaarschap bij gemeenten, slimme verbindingen tussen beleidsterreinen, mogelijk slim herverdelen van budgetten en vooral het vertrouwen dat dit de koers is die Zuid-Limburg gaat helpen op weg naar een gezonde generatie.

De uitwerking van het bestuurlijke kader en het nieuwe dienstverleningspakket gaat hand in hand met een fundamenteel gesprek over het passende budget voor de opgave van de JGZ en van de snelheid waarmee implementatie kan plaatsvinden. Dit met oog voor efficiencyvoordelen, maar ook voor de benodigde investeringen die nodig zijn voor de grote opgave in Zuid-Limburg. Een vraagstuk dat raakt aan het geheel van middelen waarover gemeenten beschikken t.b.v. de doelgroep jeugd: gezondheid, sociaal, onderwijs en jeugdhulp. Tevens vragen randvoorwaarden en de snelheid waarmee de transformatieopgave kan worden uitgevoerd om goede afstemming.
Kortom: een gesprek dat bestuurlijke aandacht vraagt in de periode tot het eind van dit kalenderjaar. Immers de begroting 2022 inclusief meerjarenperspectief moet voor 1 februari 2021 zijn opgesteld.

3.2. Bewaking en begrenzing van verantwoordelijkheden

De JGZ is bij uitstek een preventieorganisatie. Echter we zien steeds vaker dat juist die preventieve taken onder druk staan. Zoals al eerder in dit document beschreven: de tijd voor een consult is kort en op onderdelen ontbreekt de tijd om ieder relevant signaal van ouders adequaat op te pakken. Tegelijkertijd zien we dat professionals tijd kwijt zijn aan ingewikkelde casuïstiek die eigenlijk niet hoort bij de kerntaak van JGZ.

Hoewel de scheidslijnen tussen de werkzaamheden van de diverse partners in de keten soms dun zijn en dit fenomeen in de dagelijkse praktijk tijd vraagt om op te lossen, ligt hier een duidelijk gespreksonderwerp voor de korte termijn.

Op dit moment wordt meer en meer zichtbaar dat de laatste jaren een belangrijke focus lag op de kwantiteit. De centrale vraag van nu zich moet zich dan ook vooral richten op het vraagstuk van effectiviteit; doet de JGZ de goede dingen en doet JGZ de dingen goed?

3.3. Efficiencyvoordelen bij JGZ

Vanzelfsprekend heeft JGZ het vraagstuk van efficiency goed in het vizier en wordt er met de nieuwe organisatie ingezet op een aantal verbeteringen op dit gebied:

- Als één organisatie is een dossieroverdracht tussen de organisaties niet meer aan de orde;
- JGZ is met minder menskracht vertegenwoordigd in diverse overlegtafels (voorheen zaten vaak twee professionals aan tafel: één van JGZ 0-4 en één van JGZ 4-18);
- Er hoeft nog maar één set aan monitoringsgegevens ingevuld en opgeleverd te worden;
- Afgelopen tijd is een significante daling gerealiseerd op het gebied van terugdringen 'no show' (mensen die niet verschijnen zonder bericht). Dit draagt bij aan een grotere efficiëntie en effectiviteit van het werk.

Als we naar bovenstaande punten kijken, zien we dat er op termijn ruimte kan ontstaan voor nog meer efficiency: vooral een flexibel pakket JGZ biedt kansen. Want daar waar een gezin minder ondersteuning vanuit de JGZ nodig heeft, ontstaat tijd en ruimte om een gezin dat meer nodig heeft dit ook te bieden. En daarmee creëren we meer ruimte om juist ook die kwetsbare jeugdigen/gezinnen op te sporen en blijvend aan ons te binden met een passend preventief aanbod.
Boven alles staat dat we met de JGZ van de toekomst niet alleen maar efficiënter willen zijn, maar vooral meer effect willen behalen. Denk daarbij aan minder instroom in de jeugdzorg, minder schooluitval en een gezondere leefstijl voor kinderen / gezinnen en dus minder fysieke en mentale gezondheidsklachten.

Bovenstaande neemt niet weg dat de opgave de komende jaren groot is. We gaan er niet komen met het realiseren van wat schaalvoordelen hier en daar. Daarvoor zijn de opgave en de transitie te groot. Ook de begroting zal zich mee moeten ontwikkelen met deze opgave.

3.4. Investeren in een effectievere JGZ

Het is niet eenvoudig om te bepalen welk budget hoort bij het huidige takenpakket van de JGZ, ondanks het feit dat enige referentiecijfers voor handen zijn.
Op dit moment voert de JGZ Zuid-Limburg een minimale variant uit van haar takenpakket uitgaande van het huidige budget. Dit is echter niet wat gemeenten voor ogen hebben voor de toekomst voor JGZ in Zuid-Limburg. Het huidige takenpakket opwaarderen met de

rollen van adviseur van de gemeente en verbinder tussen medisch en sociaal domein vraagt de juiste investeringen.
In het regionale gezondheidsbeleid wordt gesproken over een investering in jeugd, maar vooral ook over vroeg beginnen, omdat dit de meeste gezondheidswinst oplevert en tegelijkertijd ook de meeste zorgkosten kan besparen. Immers indien het lukt om kinderen niet in te laten stromen in een jeugdhulptraject (gemiddeld 8.000 euro per client[2]) door een goed preventief JGZ aanbod te bieden (120 euro per kind per jaar[3]) dan is dit gegeven voldoende aanleiding om de besteding van alle te besteden middelen voor een gezonde jeugd te heroverwegen.

Ook in financieel opzicht groeit het besef dat investeren in preventie loont. Zo toont onderzoek in 2012 al aan dat de huidige JGZ een aanzienlijke kostenbesparing laat zien:

- Dankzij de periodieke geneeskundige onderzoeken van de JGZ wordt landelijk een betere ontwikkeling van 2.200 kinderen gerealiseerd en daarmee preventie van ongeveer 20 sterfgevallen per jaar;
- Door de hielprik worden 200 kinderen behoed voor een handicap en 30 sterfgevallen/jaar voorkomen;
- Dankzij de preventieve adviezen worden 170 sterfgevallen door wiegendood voorkomen;
- Het vaccinatieprogramma voorkomt 6000 ziekte- en 50 sterfgevallen per jaar.

De JGZ kostte in 2012 €433 miljoen per jaar, maar de interventies leverden €5,6 miljard per jaar op ofwel €300 per inwoner per jaar. Dat betekent dat het resultaat van de JGZ per saldo €5,2 miljard per jaar bedroeg. Elke euro die jaarlijks in de JGZ wordt geïnvesteerd levert dus minstens €11 op. Daarbij blijkt bij onderzoek van verschillende projecten dat investeringen in de jeugdgezondheidszorg zich 3 tot 50 maal terugbetalen [4],[5].

Niet alleen in het medisch domein wordt de meerwaarde van preventie steeds duidelijker. Ook in het sociaal domein spreken de voorbeelden voor zich:

- VoorZorg laat zien dat een vroegtijdige begeleiding van aanstaande moeders in risicovolle omstandigheden een economisch rendement oplevert van 20 procent.
- Ziekteverzuim op school en schooluitval zijn doeltreffend te verminderen met sociaal-medische advisering van zieke leerlingen. Het programma M@ZL levert een vijfvoud op van wat deze interventie kost.

[2] KPMG, Inzicht in besteding jeugdhulpmiddelen , januari 2020
[3] Publicatie AJN, 'een gigantisch effect voor een prikkie', juni 2016
[4] Verdonck, Klooster en Associates Paul Dam Kosteneffectiviteit van de Jeugdgezondheidszorg, 2012
[5] Paul Dam en Bert Prinsen, 'Investeren in opvoeden en opgroeien loont', 2013

- Met kortdurende videohometraining zijn gezinnen met een huilbaby of andere problemen niet alleen effectief te helpen, de baten zijn ook nog eens het drievoudige van de kosten.

Investeren in een preventieve aanpak van de achterblijvende gezondheid van de kinderen van Zuid-Limburg loont dus. De uitdaging zit erin een begroting op te stellen voor een integrale zorg voor jeugd, waarin voor alle opgaven aan de JGZ plaats is, maar waarvan ook de bijdrage van en consequenties voor de andere partijen deel uitmaken.

4. Blauwdruk van de JGZ voor de toekomst

4.1. Speerpunten voor een toekomstbestendige JGZ

Een toekomstbestendige JGZ kent de volgende speerpunten

1. Sinds de samenvoeging tot één organisaties voor jeugdgezondheidszorg van 0-18 kunnen we het **generatie-denken** gestalte geven. De levensloopbenadering is cruciaal en dan liefst vanaf kinderwens tot 23 of zelfs 27 jaar. Wij spreken, in verlengde van de te realiseren trendbreuk, dan ook over kinderen en gezinnen die we in beeld hebben "van kinderwens tot kinderwens".

2. Een goede start **begint prenataal**. In ieder geval voor gezinnen waar extra aandacht nodig is, maar liefst voor alle gezinnen omdat hier de basis voor de vertrouwensrelatie met de JGZ wordt gelegd. In het postnatale huisbezoek ligt er dan al een basis om gezamenlijk te kijken naar de gewenste route voor het gezin, op basis van behoefte. Dit past naadloos bij de uitvoering van Kansrijke Start in Zuid-Limburg: investeren in de vertrouwensrelatie met gezin maar ook in de samenwerking met netwerkpartners. Het kunnen aanbieden van programma's als Stevig ouderschap, Voorzorg, Nu niet Zwanger, Centering Pregnancy/Parenting vormt een waardevolle aanvulling op de reguliere dienstverlening van de JGZ. Dat geldt ook voor het samenwerken met netwerkpartners in prenatale en voorschoolse knooppunten met verloskundigen, geboortezorg en kraamzorg.

3. Differentiëren van het aanbod afgestemd op de behoeften van gezinnen. We willen ouders en jongeren een **keuze bieden** uit digitaal en fysiek, individueel en collectief, in een JGZ locatie, thuis of extern. Door paden hiervoor te ontwikkelen en deze in cruciale fasen en momenten met hen te bespreken kunnen gezinnen keuzes maken en/of wijzigen.

4. Vertrouwen in de JGZ professional en in de JGZ als instituut zijn belangrijke factoren om te komen tot **het goede gesprek**: een warme open attitude is de sleutel. De beleving van ouders ten aanzien van het consultatiebureau en de JGZ in zijn algemeenheid is divers, daarom is het belangrijk om goede verwachtingen te stellen bij ouders en jongeren: wat mag je verwachten van de JGZ en waar is de JGZ toe in staat?

   Dat krijgt vorm door bijvoorbeeld

- Integreren gedachtegoed Positieve Gezondheid
- Mijnkinddossier: filmpjes met een introductie bij elk contactmoment;
- Deskundige JGZ professional in de rol van coach naast de ouder of jongere;
- Zorgvuldige communicatie en marketing richting de netwerkpartners en gezinnen.

5. Door het wijkgericht en schoolgericht werken te versterken met een klein team, kan er een **vertrouwensrelatie** ontstaan tussen teamleden en inwoners of leerlingen en leerkrachten en is de JGZ beter vindbaar. JGZ gaat graag in gesprek met gemeenten en netwerkpartners om ook daadwerkelijk een fysieke plek in school/wijk te krijgen. Zo zou een vaste plek op school of kinderdagverblijf , bijvoorbeeld in de vorm van een huiskamer, een laagdrempelige manier kunnen zijn om de JGZ beter bereikbaar en herkenbaar te laten zijn.

6. Ouders, jongeren en netwerkpartners dienen de JGZ **gemakkelijk te vinden** en JGZ dient dan ook **goed bereikbaar** te zijn. De bereikbaarheid is te verbeteren door bijvoorbeeld:
   - Algemene informatie aan te bieden: landelijk, 24/7 project, 'jouw GGD'-chat, Groeigids digitaal en Marketing!;
   - Specifieke lokale informatie aan te bieden via de eigen website en sociale media (Instagram, facebook, links naar websites netwerkpartners etc.);
   - Cliëntgerichte informatie aan te bieden: het 'eigen' JGZ-team voorstellen met informatie wie wanneer bereikbaar is.

7. We vertrouwen erop **dat ouders het beste voor hun kind willen** en zelf ook verantwoorde keuzes maken. De JGZ heeft een taak om hen aanvullende informatie en kennis aan te bieden die ze daarvoor nodig hebben. Daarnaast is de zelfredzaamheid van een grote groep ouders groot en is het goed te investeren in zogenaamde zelfmanagement methodieken in de organisatie, denk daarbij aan:
   - 'Do it yourself'-ontwikkelingsonderzoek ('Van Wiechen') door de ouders zelf;
   - Biometrie (lengte en gewicht) door ouders zelf laten meten;
   - Leeftijdsgerichte push berichten met relevante informatie, voorlichting en websites;
   - Ouders en jongeren zelf hun afspraken bij de JGZ laten inplannen.

8. De nieuwe manier van werken, met bijbehorende digitale vaardigheden en nieuwe methodieken en het blijvend meegroeien met maatschappij en doelgroep, vraagt van de professionals **bijgestelde vaardigheden, houding en kennis**.
   Investeren in deskundigheidsbevordering levert deskundige en betrokken professionals op, '*fit for the job*' en goed gefaciliteerd door hun werkgever.

4.2. Speerpunten voor een integrale begroting

Extra financiering voor jeugd

We weten vanuit het programma Trendbreuk dat het weinig zin heeft om in te zetten op preventie als er geen massa gemaakt wordt. Deze discussie dient voor het einde van het jaar bestuurlijk te zijn afgerond wil er in 2022 sprake kunnen zijn van een reële begroting voor JGZ. Hierbij moet dan ook aan de orde komen in hoeverre gemeenten gezamenlijk ook financieel de lasten van willen dragen.

Incidentele gelden

Het samengaan van de vier JGZ organisaties en de transformatie van de JGZ organisatie vraagt ook om een extra investering. We zoeken naar een oplossing door de mogelijkheden te onderzoeken om extra incidentele gelden te verwerven die nodig zijn om de transformatie überhaupt te laten plaatsvinden. De incidentele gelden die noodzakelijk zijn hiervoor zijn zeer divers van aard. Dit varieert van een inhaalslag in (bij)scholing, tot verdergaande digitalisering etc. Een klein deel hiervan heeft reeds een plek gevonden in de subsidie "Trendbreuk". Voor het overige wordt gedacht aan diverse derden geldstromen van de diverse overheden. Een eerste onderzoek hiernaar zal voor het einde van het jaar afgerond zijn.

Slimme constructies

Hoewel de ambtelijke en bestuurlijke dialoog in deze notitie zich richt op de dienstverlening en financiering van de JGZ Zuid-Limburg ontkomen we er niet aan breder te kijken en te komen tot een begroting voor de integrale zorg voor jeugd. Het is essentieel om slimme constructies te verkennen, waarbij dus beleids-overstijgend moet worden gekeken. Hierdoor kan mogelijk op de lange termijn structureel budget worden overgeheveld van de zorg naar preventie. Naast overheveling van budgetten van zorg naar preventie zal ook naar de overige beleidsterreinen zoals bijvoorbeeld onderwijs gekeken moeten worden. Ook hier geldt dat door slimmere constructies te bedenken voordeel behaald wordt waardoor budgettaire ruimte vrijkomt. Het moge duidelijk zijn dat het hier niet alleen de transformatie van JGZ betreft, maar van het hele jeugddomein.

Functioneren van de keten

Tenslotte zal er ook gezamenlijk (gemeenten, JGZ en netwerkpartners) gekeken moeten worden naar optimalisering van het totale proces van de keten. Waar zijn er knelpunten in het proces en ontstaan er zogenaamde "opstoppingen" Dit kan zowel leiden tot andere aanpak bij de GGD maar ook bij netwerkpartners.

5. Conclusie

Zuid-Limburg kleurt op allerlei lijstjes en kaarten rood, door haar grote achterstanden in gezondheid.
Gemeenten hebben het samenvoegen van de jeugdgezondheidszorgorganisaties tot één organisatie ingezet om meer regie te voeren in de zorg voor gezonde gezinnen en daarmee de eerste stap gezet in een majeure transformatieopgave die verder gaat dan alleen de JGZ
De JGZ is nu dé gemeentelijke preventie-organisatie, die met haar eigen transformatie voorgaat in de transformatie van het gehele jeugddomein, onder regie van de gemeenten in Zuid-Limburg. JGZ dient daarbij de rol van verbinder in het totale netwerk op te pakken. De transformatie levert op termijn winst op voor het totale jeugd domein.

Met de resultaten van de ambtelijke en bestuurlijke dialoog die afgelopen maanden heeft plaatsgevonden kunnen we concluderen dat de ambitie groot is, maar er dus ook een grote opgave ligt voor ons allen. JGZ Zuid-Limburg krijgt van de gemeenten een cruciale rol in haar eigen transformatie, maar ook een centrale rol in het hele jeugd domein. Het regionale gemeentelijke gezondheidsbeleid, de plannen van programmabureau Trendbreuk én de ambitie van de JGZ Zuid-Limburg vormen gezamenlijk de opmaat naar een integrale zorg voor jeugd in Zuid-Limburg.